

пригатвахъ вечера, както за тѣхъ си, така и за гостенина. Край огънятъ вигнеше гърне, а на огънятъ имаше тенджера. До огнището имаше подница (чирення) въ която се печеше хлѣбъ, захлупенъ съ връшнѣкъ.

По покличината, която се намираше въ къщата; по пипанѣто на женитѣ, които шетахъ изъ къщи, и по обноската на домашнитѣ въобще, Вий виждате една разлика отъ къщата на турчина. Менѣ се стори като че съмъ въ една помашка къща, само съ тая разлика, че помакинитѣ излизахъ при мене за распитване забулени, а къзълъ-башкитѣ отбулени.

Тукъ прѣсѣдѣхъ около единъ часъ и повече, и свѣденіята, които можахъ да съберъ относително живота на къзълъ-башитѣ излагамъ тукъ. Бързамъ обаче да направя тая оговорка, че настоящата ми статия е далечъ отъ едно пълно описание на тоя животъ; тя може да се нарече по-лесно единъ онитъ или едно подѣщанье за да се изслѣдва туй толкова интересно плѣме въ нашата държава и отечество.

1. Исторически бѣлѣжки за къзълъ-башитѣ.

Споредъ турската история къзълъ-башитѣ сж едно отъ турскитѣ плѣмена, което е живѣло въ Туркестанъ и е исповѣждало отъ много давни врѣмена Алиевото учение. Въ XVI-то столѣтие, види се вслѣдствие на нѣкакво прѣслѣдване, туй плѣме се изселило изъ Туркестанъ и прѣмигнало въ Персія. Поради еднаквото религиозно сектическо исповѣдание съ Перситѣ, Персидския шахъ Исмаиль (1500—1523 г.) ги настанилъ въ особена областъ, като имъ подарилъ и нѣкакви правдини. Между другитѣ правдини, спомѣнва се, че тѣ сж имали въ Персія туй право до носѣтъ червени шапки, заради което сж били и прозвани *къзълъ-баши* (червено-глава).

По-важно поради нѣкакви недоразумѣния, една часть отъ туй плѣме се изселило изъ Персія, прѣмигнало въ Турция и се заселило въ различни мѣста на турското господарство. Понеже исповѣдали Алиевото учение, то простолюдието ги смѣсвало съ Перситѣ, а по нѣкога наричало и самитѣ Перси съ името Къзълъ-баши.

Отъ тука и срѣщаме въ Люблинския рѣкописъ л. 8, че прѣводачтъ на една черковна проповѣдь, като говори за Персийското царство, тълкува го на своитѣ читатели съ Къзълъ-башко царство: „Есторіатъ елькъхъ дѣто приличкишъ като на мечка-та казѣва това црство персидско, да речемъ казълъ-башко.“